

## **ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**

**до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку медичного огляду осіб, які виявили бажання усиновити, узяти під опіку/піклування, в прийомну чи патронатну сім'ю дітей сиріт та дітей, що залишилися без батьківського піклування»**

### **1. Мета**

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку медичного огляду осіб, які виявили бажання усиновити, узяти під опіку/піклування, в прийомну чи патронатну сім'ю дітей сиріт та дітей що залишилися без батьківського піклування» (далі – проєкт акта) розроблений з метою запровадження єдиного чіткого порядку медичного огляду кандидатів в усиновлювачі, опікуни, прийомні та патронатні сім'ї та осіб, що спільно проживатимуть із дитиною, з метою об'єктивного визначення їх придатності за станом здоров'я та уніфікації вимог у законодавстві щодо захисту прав та безпеки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

### **2. Обґрунтування необхідності прийняття акта**

Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до статті 212 Сімейного кодексу України щодо визначення осіб, які не можуть бути усиновлювачами», яким внесено зміни до статті 212 Сімейного кодексу України, зокрема в частині закріплення на законодавчому рівні Порядку медичного огляду осіб, які виявили бажання усиновити дітей сиріт та дітей що залишилися без батьківського піклування.

Статтями 244, 252, 256<sup>2</sup>, 256<sup>6</sup> Сімейного кодексу України передбачено, що не можуть бути опікунами, піклувальниками, патронатним вихователем, батьками-вихователями дитини особи, зазначені в статті 212 цього Кодексу.

Також, пунктами 6 та 14 Положення про прийомну сім'ю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 565, передбачені норми, якими встановлено, що дія договору про влаштування дітей до прийомної сім'ї на виховання та спільне проживання у разі, коли прийомним батькам або членам сім'ї, з якими вони проживають на спільній житловій площі, у тому числі малолітнім та неповнолітнім дітям, діагностовано захворювання, зазначені в абзаці дванадцятому пункту 14 цього Положення.

Абзацом п'ятим пункту 14 Положення про прийомну сім'ю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 565, визначено, що не можуть бути прийомними батьками особи, з якими на спільній житловій площі проживають члени сім'ї (зокрема малолітні та неповнолітні діти), які мають глибокі органічні ураження нервової системи, алкогольну, наркотичну залежність, психотичні розлади, хворі на СНІД (крім сімей, які беруть на виховання дітей, уражених ВІЛ-інфекцією), відкриту форму туберкульозу, в яких офіційно зареєстровано асоціальні прояви, нахили до насильства.

Порядком провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із

захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 встановлено, що діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, не можуть бути влаштовані в сім'ї осіб, які проживають на спільній житловій площі з членами сім'ї, які мають розлади здоров'я або поведінку чи спосіб життя, що може негативно вплинути на здоров'я дитини, її фізичний, психічний, моральний стан або інтелектуальний розвиток.

Аналогічні норми про стан здоров'я спільно проживаючих осіб містяться також у:

Положенні про наставництво, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 465;

Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866;

Положенні про прийомну сім'ю, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 565.

Враховуючи наявність великої кількості норм в яких містяться вимоги про стан здоров'я різних категорій осіб та відсутності механізму проходження такими особами медичного огляду, виникла потреба затвердження єдиного Порядку медичного огляду для всіх категорій.

### **3. Основні положення проєкту акта**

Проєктом акта пропонується:

затвердити Порядок медичного огляду осіб, які виявили бажання усиновити, узяти під опіку/піклування, в прийомну чи патронатну сім'ю дітей сиріт та дітей що залишилися без батьківського піклування – документ уперше визначає єдину процедуру, склад та обсяг медичного обстеження, порядок видачі медичного висновку та його правові наслідки;

внести зміни до:

Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. № 905 – уточнюється перелік документів, які подає заявник, замість довідки про стан здоров'я вимагається медичний висновок за результатами встановленого Порядку;

Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 – встановлюється обов'язковість проходження та щорічного оновлення медичного огляду всіма кандидатами й членами їхніх сімей, що проживають разом із дитиною;

Положення про прийомну сім'ю, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 565 – закріплюється вимога проходити

щорічні медичні огляди та подавати позитивний медичний висновок як умову функціонування прийомної сім'ї;

Порядку створення та діяльності сім'ї патронатного вихователя, влаштування, перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2021 р. № 893 – передбачається заміна попередніх загальних формулювань про хвороби на обов'язковий медичний висновок за новим Порядком і щорічність проходження огляду;

Положення про наставництво, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 465 – уточнюється, що наставник та спільно проживаючі з ним особи мають проходити медичний огляд і подавати відповідний висновок, а також щорічно підтверджувати придатність;

Типового договору про наставництво, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 465 – доповнюється новим зобов'язанням наставника щороку проходити медичний огляд і надавати медичний висновок;

Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 267 – до функцій Міністерства охорони здоров'я України додається організація проведення медичних оглядів кандидатів в усиновлювачі, опікуни, прийомні та патронатні сім'ї.

#### **4. Правові аспекти**

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти: Сімейний кодекс України;

Основи законодавства України про охорону здоров'я.

#### **5. Фінансово-економічне обґрунтування законопроекту**

Реалізація проекту акта не потребує додаткового фінансування з державного бюджету та/або місцевих бюджетів.

#### **6. Позиція заінтересованих сторін**

Проект постанови потребує проведення публічних консультацій.

Проект постанови не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з

питань розвитку науки і технологій.

Проект акта потребує погодження з Міністерством фінансів України, Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерством цифрової трансформації України, Національною службою здоров'я України, Державною регуляторною службою України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Проект акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

## **7. Оцінка відповідності**

У проекті постанови відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Проект постанови потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проект постанови потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis ЄС).

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проекту постанови не проводилися.

## **8. Прогноз результатів**

Реалізація проекту акта не матиме впливу на ринкове середовище, інтереси громадян; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Вплив на інтереси зацікавлених сторін:

| Зацікавлена сторона | Вплив реалізації акта на зацікавлену сторону | Пояснення очікуваного впливу |
|---------------------|----------------------------------------------|------------------------------|
|---------------------|----------------------------------------------|------------------------------|

|                         |            |                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Держава                 | Позитивний | виконання вимог законодавства                                                                                                                                                                                                                                          |
| Суб'єкти господарювання | Позитивний | визначення чіткого механізму проведення медичного огляду осіб які виявили бажання усиновити, узяти під опіку/піклування, в прийомну чи патронатну сім'ю дітей сиріт та дітей, що залишилися без батьківського піклування; однозначність у розумінні норм законодавства |

**Міністр охорони здоров'я України**

**Віктор ЛЯШКО**

«\_\_\_\_\_»\_\_\_\_\_2025 р.